

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра історії України та спеціальних історичних дисциплін

Силабус курсу

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ (ФМФІТ, 123 Комп'ютерна інженерія)

Обсяг	3 кредити, 90 годин
Семестр, рік навчання	1 семестр, 1 рік навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дні, час, місце	Визначаються розкладом
Викладач (-і)	Новікова Людмила Володимирівна
Контактний телефон	Деканат факультету історії та філософії: +38 (048) 723-62-87
E-mail	novikova@onu.edu.ua
Робоче місце	Факультет історії та філософії, ФМФІТ
Консультації	<u>Передекзаменаційні, перед підсумковим контролем, форма проведення офлайн або онлайн.</u>

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами освіти буде здійснюватися онлайн головним чином по **E-mail**, або за допомогою Zoom.

Офлайн на кафедрі історії України та спеціальних історичних дисциплін (вул. Університетська, 12, каб. 10), або в аудиторії в головному корпусі університету (вул. Всеволода Змієнка, 2).

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – історичний процес в Україні, за історичними періодами, а саме зміна соціо-економіко-культурних та політичних ландшафтів, історія суспільства, держави, національна історія.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі): Навчальна дисципліна «Історія України» є обов'язковою, викладання її здійснюється у першому семестрі першого (бакалаврського) рівня. Дисципліна відноситься до гуманітарного напрямку, пов'язана з такими дисциплінами як «Українська мова» та «Філософія».

Мета дисципліни - сформуванню у здобувачів освіти поняття стосовно специфіки українського історичного процесу у порівнянні з іншими країнами світу та існування історичних передумов для інтеграції України в європейську і світову спільноту.

Завдання дисципліни:

Кожна дисципліна має завдання передусім виховати самостійного наукового дослідника. Під час прослуховування курсу здобувачі освіти мають оволодіти фактичним матеріалом з історії України, навчитися аналізувати

окремі факти, вільно висловлювати свої думки усно й на письмі, ознайомитися з рекомендованою обов'язковою та, по можливості, додатковою літературою, навчитися аргументовано і з пошаною до чужої думки вести дискусію з окремих проблем, виявити творчий підхід до розгляду окремих питань у рефератах. Крім того, здобувачі освіти повинні оволодіти вмінням використовувати матеріал з історії України при засвоєнні інших предметів соціо-гуманітарного циклу.

Завдання курсу відповідають також необхідності реалізації низки Цілей сталого розвитку, які сформульовані на рівні ООН у 2015 р. у плані «Порядок денний 2030»:

Цілі № 2 – «Подолання голоду». Зокрема, у курсі приділяється увага трьом голодоморам ХХ ст. в Україні, їх негативним наслідкам для розвитку української нації;

Цілі № 4 – «Якісна освіта». Зміст дисципліни пропонує всебічне ознайомлення з різними аспектами історії, з історичними джерелами та основною методологією. За допомогою дисципліни формується науковий світогляд у сфері історичних знань, які є важливою частиною суспільного дискурсу, а також необхідні для суспільства компетентності та навички здобувачів освіти, які створюють підвалини для сталого розвитку суспільства;

Цілі № 8 – «Гідна праця та економічне зростання». У курсі приділяється увага соціально-економічній історії, становищу виробничих прошарків в різні історичні періоди, показані зусилля українських держав у питанні покращення становища створювачів матеріальних та духовних багатств в Україні. Пропонується на рівні рефератів ознайомитися з історією економічного успіху окремих українських родин у ХІХ - на початку ХХ ст.;

Цілі № 10 - «Зменшення нерівності», а саме п. 10.2, який передбачає забезпечення рівної «участі усіх людей у соціальному, економічному і політичному житті незалежно від їхнього віку, статі, інвалідності, раси, етнічної належності, походження, релігії та економічного чи іншого статусу»; п. 10.3, де передбачено правову і політичну боротьбу з різними видами дискримінації.

Зокрема, вивчення дисципліни передбачає ознайомлення з участю як українців, так і представників інших етносів в історичному процесі в Україні, в українському національному русі та державотворенні, формуванні культурної спадщини, спільних принципів української політичної нації.

Також у курсі можна ознайомитися з тим, яким чином недотримання принципу рівності в історії призводило до таких явищ в історії України, як козацтво, масові повстання, Національно-визвольна війна/революція ХVІІ ст., організації – учасники українського національного руху, революції ХІХ-початку ХХІ ст., дисидентський рух та ін.;

Цілі № 11 – «Сталий розвиток міст і громад». Зокрема, цій цілі відповідає рекомендована в курсі форма самостійної роботи – виконання реферату на красназавчу тематику. Тим самим здобувачі освіти отримають змогу ознайомитися з місцевими історичними, соціальними, економічними,

культурними традиціями, відчуті свою відповідальність у справі їх збереження та розвитку;

Цілі № 16 – «Мир та справедливість». Досягнення цієї цілі в курсі забезпечується за допомогою ознайомлення з руйнівними наслідками найбільших військових конфліктів на території України, включно з сучасною російською військовою агресією та війною. Крім того, особлива увага в курсі приділяється правовим документам з історії українського державотворення, втіленим у них принципам справедливості;

Цілі № 17 – «Партнерство заради сталого розвитку». Цій цілі відповідає увага, яка у курсі приділяється історичних прикладам взаємних впливів політичного та культурного характеру, історії допомоги Україні інших країн в кризові періоди історії, історії зовнішніх відносин України, інтеграції країни до світової спільноти.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має:

знати: основні концептуальні засади історії України як історії політичної нації, головні методологічні підходи до здійснення історичного аналізу, основи критичного підходу до історичних джерел; фактичний матеріал стосовно головних періодів історії України та створеної на території України історичної матеріальної та духовної спадщини, системи суспільних цінностей; основні аспекти діяльності видатних історичних діячів, факти з соціально-економічної, політичної та культурної історії України різних епох, основи хронології.

вміти: вільно працювати з джерелами та літературою; застосовувати основи історичної методології; презентувати свої знання та результати самостійної роботи державною мовою; здійснювати самостійний аналіз історичних феноменів; виділяти окремі проблеми історії України в різні періоди, давати оцінку діяльності головних діячів та подіям, включно з кризовими подіями в історії суспільства; на основі демократичних цінностей визначати історичне значення окремих явищ; використовувати отримані історичні знання у громадській активності; орієнтуватися на історичну систему цінностей у своїй діяльності.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений на денному відділенні у формі лекцій (16 год.) та практичних (14 год.), організації самостійної роботи здобувачів освіти (60 год.), на заочному відділенні у формі лекцій (4 год.) та практичних (4 год.), організації самостійної роботи здобувачів освіти (82 год.).

Для здійснення мети і основних завдань курсу застосовуються наступні методи навчання:

1. Словесні: лекція, дискусія, обговорення проблемних питань.
2. Наочні: презентація, у тому числі презентація власних результатів досліджень.

3. Практичні: виконання завдань по питанням для самостійної роботи, написання реферату.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до вивчення історії України. Давня історія України.

Тема 2. Давні слов'яни. Початок середньовіччя. Історія Русі-України. Галицько-Волинське князівство

Тема 3. Польсько-литовська доба. Перший період бездержавності.

Тема 4. Ранньомодерні виклики. Національно-визвольна війна в Україні та козацька державність до другої половини XVIII ст.

Тема 5. Модерна доба. Україна під владою Російської та Австрійської імперій, кінець XVIII – початок XX ст.

Тема 6. Новітній період. Українська національно-демократична революція 1917-1920(21) рр.

Тема 7. Україна у 1920-х - першій половині 1940-х років.

Тема 8. Україна у другій половині XX – на початку XXI ст.

Перелік рекомендованої літератури (основної)

1. Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку XXI ст. : конспекти лекцій, персоналії, таблиці, документи, хронологія, словник. 3-е вид, переробл. і доп. Львів : Магнолія, 2019. 57 с.

2. Бойко О. Д. Історія України: підручник для студентів закладів вищої освіти. 8-е вид., перероб., доп. Київ : Видавничий центр «Академія», 2021. 638 с.

3. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Ніка-Центр, 2016. 796 с. URL:

http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21STR=11051

4. Енциклопедія історії України : у 10 т. К. : Наук. думка, 2003–2013. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>

5. Новікова Л. Вступ до вивчення курсу «Історія України» : метод. посібник для студентів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії та філософії, спеціальності 032 «Історія та археологія» / МОН України ; ОНУ імені І. І. Мечникова ; Факультет історії та філософії. Одеса : ОНУ, 2019. 60 с.

6. Новікова Л. В. Історія етнічних (національних) меншин в Україні. Змістовий модуль 1. Загальна частина: курс лекцій. Одеса : Одеський національний університет, 2018. 214 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/25334>

7. _____ Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси / за ред. чл.-кор. НАН України С. В. Віднянського. Київ : Інститут історії України НАН України, 2020. 814 с. URL : <http://resource.history.org.ua/item/0015027>

8. Хмарський В. М. Історія України : конспект лекцій /. Одеса : Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2019. 118 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/25019?show=full>
9. Конституція Пилипа Орлика, 1710 р. : [Електронний ресурс]. URL: <http://static.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>
10. Декларація про державний суверенітет України, 16 липня 1990 р. : [Електронний ресурс]. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
11. Закон про заснування Української Академії наук в м. Києві, 14 листопада 1918 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0710300-18#Text>
12. I–III Універсали Центральної Ради : [Електронний ресурс]. URL : <https://ccu.gov.ua/docs/170>;
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005300-17#Text>
13. IV Універсал Центральної Ради : [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001300-18#Text>

ОЦІНЮВАННЯ

Для з'ясування ефективності процесу навчання використовується поточний та періодичний контроль, який призначений для перевірки самостійної роботи здобувачів освіти та отриманих ними знань. Підсумковий контроль проводиться у вигляді іспиту.

Критерії оцінювання: дві модульні контрольні по 10 та 15 балів (25 балів), відповіді на практичних заняттях – 35 балів (5X7=35); ІНДЗ – 20 (реферат, підготовлений за рекомендаціями – 10 балів, конспект і знання змісту історичного джерела – 10 балів). Іспит – 20 балів. Загальна кількість балів – 100.

Бонусні (додаткові) бали нараховуються у кількості 1-20 балів.

До бонусних балів входять оцінки:

Конспект лекцій – 1-10 балів.

Відповідь на практичному занятті більше ніж на три питання – 1-3 бали за заняття.

Самостійна робота здобувачів освіти.

Форми самостійної роботи: підготовка до лекцій та практичних занять; доповнення конспектів лекцій; підготовка тематичних та краєзнавчих рефератів; робота з історичною хронологією, виконання індивідуальних самостійних завдань

Види індивідуальних самостійних завдань (ІНСЗ): конспектування 1 історичного джерела (за вибором із запропонованих викладачем) та написання 1 реферату (тематичного чи краєзнавчого за змістом, за вибором здобувача освіти).

Методи контролю: поточний, періодичний, підсумковий.

Критерії оцінювання: здобувач освіти має продемонструвати отриману теоретичну підготовку, знання фактичного матеріалу. Оцінювання самостійної роботи входить в оцінювання відповідей на практичних заняттях та ІНСЗ. Оцінювання ІНСЗ включає наступні критерії: 1) самостійність мислення; 2) глибину розкриття теми; 3) усний захист чи відповідь по змісту; 4) правильне оформлення, наведення списку використаних джерел та

літератури. При відсутності 2-4 з критеріїв оцінка знижується на 3 балів за кожний. При відсутності першого критерію оцінка знижується на 5 балів.

Строки здачі завдань: на час практичного заняття по темі, до якої відноситься самостійне завдання (ІНСЗ), також додаткова дата, визначена лектором.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Здобувачі освіти мають дотримуватися встановлених дедлайнів.

Перескладання дисципліни здійснюється у час, визначений деканатом. Здобувачі освіти мають орієнтуватися на контрольні питання, а також підготувати ІНСЗ.

Політика щодо академічної доброчесності:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного, періодичного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Для ІНСЗ обов'язковим є посилання на джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання будь-яких зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення контролю результатів навчання;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів;
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами. У зв'язку з цим обов'язковим є включення відео при проходженні підсумкового контролю онлайн.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- призначення додаткових контрольних заходів;

Політика щодо відвідування та запізнь:

Передбачається для здобувачів освіти у вигляді необхідного мінімуму відвідування 80% лекцій та 100% практичних занять. Однак у випадку поважної причини відсутності на занятті здобувача освіти враховуються його обставини. Запізнення на заняття має забезпечуватися обґрунтуванням з боку здобувача освіти.

Мобільні пристрої:

Мобільні пристрої не мають використовуватися здобувачами освіти під час проведення періодичного та підсумкового контролю. Допускається використання мобільного пристрою під час поточного контролю, якщо цей пристрій забезпечує наявність навчальної літератури або тексту ІНСЗ, підготовленої здобувачем освіти презентації.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувача освіти в аудиторії, у тому числі в електронній аудиторії онлайн, має відповідати такій етичній нормі, як повага до присутніх, до їх особистого простору та потреб, як під час прослуховування лекції, так і під час відповіді на практичних заняттях. Порушники цього правила можуть бути позбавлені права на бонусні (додаткові) бали або їх частину.